

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, Interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inzerati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Papež katoličanom vsega sveta Cerkev v boju proti fašistovskemu zatiranju verske in osebne svobode

Vatikansko mesto, 5. julija. Poglavar katoliške cerkve Pij XI. je priobčil okrožnico: »Patrijarhom, primatom, nadškofom in drugim nadpastirjem, ki živijo v mirnem in vdanem razmerju z apostolsko stolico,« v kateri poziva katoličane vsega sveta, naj se pridružijo papežu v boju proti fašističnemu režimu, ki zatira svobodo vere in vesti vernikov v Italiji. V uvodu pravi Pij XI., da se ni potrebno spuščati podrobno v opis dogodkov, ki so se vršili v zadnjem času v Rimu in po vsej Italiji. Fašistovska vlada je skušala

zadati smrtni udarec

femu, kar je papežu, kot očetu in pastirju duš bilo in bo nazdražje. Način, kako je rimska vlada postopala, je bil za Cerkev skrajno žaljiv. Zato čuti papež potrebo in dolžnost, da se obrne na katoličane vsega sveta radi obrambe resnice in pravice, v zadevi, ki se tiče življenjskih koristi in pravic katoliške cerkve.

Okrožnica biča nato nasilstva in nespoštljive napade v besedi in dejanju, ki jih je zagrešil posebno fašistovski tisk celo proti sami osebi papeževi. Okrožnica poroča, da so fašisti zbrali sicer ne vse, toda »poglavitne iz-

mišljotine, laži in obrekovanja iz vladnega tiska ter ga priobčili pod imenom »poslanice«. O tej listini pravi okrožnica, da je papež redkokdaj imel pred očmi dokument, ki bi bil pisan »tako zavito in tako nasprotoval resnici in pravičnosti nasproti sv. stolici in Katoliški akciji. Gre za

»lahkomiselno, da ne rečemo predrzno«

pisanje, o katerem je fašistovska vlada mislila, da ga široko občinstvo ne bo moglo presoditi, če je resnično. Toda tisoči tujih inozemskih obiskovalcev Italije so videli in ugotovili na lastne oči brezbožna in bogokletna onečaščenja, nasilstva, sramotjenja in surovosti, ki so jih fašisti zagrešili proti osebam in lastnini. Napadi na versko svobodo so dosegli višek v policijskih ukrepih, ki so končno izzvale sv. stolico k protikuropom.

Z neizrekljivo bolelostjo nadaljuje okrožnica, opazuje papež, kako je v Rimu in v vsej Italiji začelo pravo pregajanje tega, kar je Cerkev in njenemu poglavarju najdražje:

zatiranje osebnih pravic in svobode duš,

čeprav je papež ponovno in svečano izjavil in potrdil, da stoji Katoliška akcija v smislu nje-

govih jasnih in določenih navodil izven vsake strankarske politike.

Okrožnica govori nato o razmerju med bivšo Italijansko ljudsko stranko in Katoliško akcijo ter poudarja, da ni nobena vodilna oseba iz bivše ljudske stranke zavzemala istočasno vodilnega mesta v Katoliški akciji. Od bivših krajevnih voditeljev Ljudske stranke so samo štirje postali pozneje voditelji Katoliške akcije. Če vpoštevamo, da je bilo v Italiji 250 škofjskih odborov, 4000 združenj katoliških mož in nad 5000 krožkov katoliške mladine, je to število naravnost brezpomembno.

Ne papež in ne Cerkev, ne vera in ne verni katoliki nimajo najmanjšega povoda biti hvaležni ljudem, ki so sicer začetoma izgnali iz države socializem in prostožidarstvo, a jima zato pozneje odprli zopet na stečaj vrata.

V Italiji se sedaj ne bije politična, temveč moralna in verska borba.

Okrožnica poziva fašistovsko vlado, naj Italiji in svetu nudi dokaze, da je Katoliška akcija res vodila in podpirala državni nevarno politiko. Trditev, da je Katoliška akcija vo-

dila protidržavno politiko, je bil le povod, da se odtegne mladina Katoliški akciji in s tem Cerkvi. Vzgojo in pouk mladine je Bog sam zapovedal in naložil Cerkvi. Zato se mora voditi in nadaljevati »dober boj za svobodo vesti«. Da hočejo navadni verniki poučevati Cerkev in njenega poglavarja, kaj je za krščansko vzgojo in izobrazbo duš zadostno, je neopravičeno in nezdružljivo z verskim prepričanjem in imenom katolika. Nauk o državi, po katerem naj pripada vsa mladina od otroške dobe do mladeniške zrelosti brezizjemno in celotna državi, je v nasprotju s katoliškim naukom in tudi z naravno pravico staršev.

Prisega, ki jo nalagajo fašisti dečkom in deklicam naj brez vsakega razmišljanja vrše ukaze, ki so, če treba, naperjeni tudi proti pravicam Cerkve in duš, je nedovoljena. Ker je v današnji težki dobi nemogoče odkloniti tako prisego, priporoča papež »pred Bogom in svojo vestjo, naj se prisegi doda v bodoče pridržek: »V kolikor to ne nasprotuje božjim in cerkvenim postavam« ali kaj sljehnega.

Okrožnica izraža ob sklepu papeževno skrb za bližnjo bodočnost.

Zmede na Španskem

Madrid, 5. julija. s. Cas do seziva konstituante, ki bo začela zborovati 12. t. m. v starodavnem Eskorialu, uporabljajo ekstremni elementi, takozvani sindikalisti, v to, da bi raznetili revolucijo in proglasili diktaturo proletarijata, še preden bi se zbrala konstituanta. Medtem se vrši od strani vlade revizija volitev, ki so se malodane povsod izvršile popolnoma svobodno in pravilno. Kjer so se zgodili slučajni nasilja, beganja volivcev in terorja, so jih povsod zakrivila socialni demokrati.

Socialnodemokratski stranki, ki bo imela v konstituenti največjo skupino, se sploh ne godi dobro. Izpostavljena je ataki od strani anarhistov in sindikalistov po vsej deželi in zato ne ve, kaj bi storila: ali bi vstopila v vlado ali ne.

Sindikalisti so zagrešili v tem času zopet velik zločin v pristanišču La Coruna v severozahodni Španiji. Tam so bili namreč kapucini o priliki majskih nemirov svoj ondotni samostan zapustili. Zato tudi ni bilo več sv. maše v njihovi cerkvi. Sindikalistični agitatorji so izrabili priliko, ko je škofijstvo zopet napovedalo sv. maše v kapucinski cerkvi, ter so nahujskali delavce, čes: »kapucini so se vrnilli!« — Sklicali so delavce v areno za biskoborbe in naščuvali 2000 oseb broječo množico, da je odkorakala proti samostanu. Tam pa seveda ni bilo nobenega kapucina, temveč le nekaj stražarjev. Druhal je samostan zažga-

la, predvsem pa je zgorelo pet poslopij, v katerih so prebivali revni ljudje. Prihitevshe gasilce so požigalci napadli in jih niso pustili gasiti. Nato je prihitelo orožništvo, ki je množico razgnalo, pri čemer je bilo sedem oseb ranjenih. Med požarom se je čulo več detonacij. Agitatorji so klicali: »Čujte, to so bombe, ki so jih imeli kapucini v samostanu shranjene.« — Oblast pa je ugotovila, da so sindikalistični agitatorji sami metali in plamen petarde.

Tudi v Andaluziji sindikalisti oznanjajo agrarno revolucijo. Na več krajih so kmečki najemniki razlastili posestnike in se nastanili v njihovih poslopjih, toda povsod je orožništvo zopet upostavilo prejšnje stanje. Vseled agitacije sindikalistov so tudi proglašeni štrajki, tako v Seville, Malagi, Cordovi in Lagroni, kakor tudi med telefonisti v Barceloni. Vlada pa gleda na položaj v Andaluziji optimistično, ker se nahaja v Seville general orožništva Sanjurjo, ki je jako odločen. Vendar pa misli vlada že na prvih sejah konstituante vložiti načrt agrarne reforme, ki pa bo moral biti jako radikalen, ako hoče vlada imeti uspeh in potlačiti anarhistično-boljševiško agitacijo v južni Španiji.

Nekateri uplivni politiki propagirajo kolicijo vseh desničarskih elementov, katerim naj bi stopil na čelo vodja radikalnih republikancev Lerroux.

Wilsonova slavnost v Poznaniu

Varišava, 5. jul. AA. Pat poroča: Danes je bil v Poznaniu na svečan način odkrit spomenik pokojnemu predsedniku Wilsonu. Svečanosti so se udeležili predsednik republike Mošicki, Wilsonova vdova, kardinal-primas Hlond, ameriški veleposlanik Willis, člani poljske vlade z Zaleskim na čelu, zastopniki raznih društev in velika množica ljudi.

Ker je bilo lepo vreme, se je mogla slavnost odkritja spomenika razviti v lepo in veličastno manifestacijo. Prvi govor je imel predsednik občine Ratajski, ki je na kratko orisal delovanje pokojnega predsednika Wilsona. Ko je v svojem govoru omenil Paderevskega, so vsi prisotni začeli burno ploskati.

Nato je predsednik republike Mošicki odkril spomenik, kar so množice pozdravile z dolgotrajnim vzklikanjem, orkester pa je zaigral ameriško himno.

Ameriški poslanik Willis je nato prečital pismo predsednika Hooverja, v katerem le-ta naglašja, da navzlic oddaljenosti, ki loči Poljsko od ameriških Združenih držav, in navzlic različnosti jezikov posebne okoliščine podeljujejo tej svečanosti poseben značaj. Dalje Hoover pravi, da je zadovoljen, da je svoječasno mogel obiskati Poljsko in se seznaniti z delom državnika in iniciatorja te svečanosti. Srečen je tudi, da je poznal Wilsona, ki je igral važno vlogo v zgodovini Poljske. Wilson je imel v mislih hudo dobo poljske zgodovine, ko so Kosziusko in drugi poljski dobrovoljci odšli čez Ocean in stopili v vrste Washingtonske armade. V svojem imenu in v imenu ameriške vlade izraža Hoover simpatije, ki jih Američani čutijo do Poljske.

Ko je bilo prečitano to pismo, je izpregovoril zunanji minister Zaleski, ki je takisto v svojem govoru naglasil volike Wilsonove zasluge in nato

pozdravil njegovo vdovo. Povedal je, da je tudi zdaj predsednik ameriških Združenih držav državnik, čigar ime je zapisano v srcih vseh Poljakov, ki so Američanom hvaležni, da so jim izkazali pomoč v najhujših trenutkih po svetovni vojni.

Nato je predsednik republike Mošicki položil venec na spomenik, in za njim so to storili tudi zastopniki društev in korporacij.

Po končani svečanosti je bil defile čet.

Dan Jadranske Straže

Split, 5. jul. Ž. Kakor vsako leto, se je tudi danes slavil na najsvečaniji način dan Jadranske Straže. Istočasno je bil položen temelj za dom Jadranske Straže. Kraljeviča Petra je zastopal kontreadmiral Marijan Polič. Prisoten je bil tudi ban dr. Tartaglia, mestni župan dr. Račić, ravnatelj pomorske plovbe Stipanović in množičevilni zastopniki vojnih in civilnih oblasti, društev in korporacij. Ob pol 10 so se vršile plavalne in veslaške tekme na Bačvicah. Popoldne pa se je vršila nogometna tekma med rezervo Hajduka in moštvo angleške križarke. Zvečer ob 20 pa priredi Jadranska Straža beneško noč.

Vojvoda Aosta †

Rim, 5. jul. AA. Agencija Stefani poroča: Smrt vojvode Aoste je zbudila v vsej Italiji veliko žalost. Na vseh državnih zgradbah visi sijo v znak žalosti zastave na pol droga. Predsednik vlade Mussolini je poslal pokojnikovim rodbini sožalno brzojavko, v kateri izreka sožalje italijanskega naroda ter naglašja velike civilne in vojaške zasluge pokojnega vojvode.

V Parizu počivajo

Pariz, 5. julija. tg. Po napornih nočnih sejah zadnjih dni so danes ameriški, pa tudi francoski posredovalci, lepo odšli na nedeljski odih. Mellon in ameriški poslanik Edge sta se odpeljala za konec tedna v Normandijo, pa tudi Briand in Laval sta prebila soboto in nedeljo na svojih normandijskih posestvih. Ni pa misliti, da bodo gospodje morda tam nadaljevali pariške razgovore, temveč se hočejo res odpočiti, da jih bodo v ponedeljek popoldne lahko spočiti nadaljevali. Vse, kar so zastopniki obeh vlad povedali, se je danes že pisмено predložilo v Washingtonu, in v Beli hiši bodo odločili, ali francoske koncesije smatrati za sprejem Hooverjevega načrta ali ne. Pripomniti je pri tem, da v Parizu izhajajo ameriški listi, ki so bili do sedaj zelo rezervirani, danes tudi skrajno optimistično presojujejo položaj. Do odločitve bo prišlo v ponedeljek. Višina tekočih vladnih davkov za osrednje in vzhodnoevropske države se ceni tukaj samo na 10 milijonov dolarjev za vsako državo, najnovejše vesti iz Amerike pa namigavajo, da je Federal Reserve Board, če tudi neoficijelno, pripravljeno sodelovati pri financiranju teh stvarnih dobav. V Parizu ra-

čunajo z možnostjo, da se bodo sredi tedna, morda že v torek, sestali v Parizu eksperti vlad, ki so udeležene pri Youngovem načrtu, da se sporazumejo o tem, kako spraviti v spoglasje stare določbe z načrtom enoletnega premirja. Splošna velika politična reparacijska konferenca se v francoskih političnih krogih zopet ne smatra za potrebno, marveč se smatra, da se bodo pisмено in telefonično od vlade do vlade hitreje sporazumeli.

Pariz, 5. julija. AA. Neka ugledna osebnost je komentirajoč francosko noto Mellonu izjavila, da je sporazum v glavnem odvisen od tega, kako se reši vprašanje plačevanja v naturi. Glede posojil državam Osrednje Evrope je ta osebnost izjavila, da bo vsaka teh držav dobila po 10 milijonov dolarjev, če bo potrebovala, ker ni dvoma, da bo federalna rezervna banka pripravljena priskočiti na pomoč.

London, 5. jul. tg. »Daily Telegraph« javlja, da je Francija v načelu sprejela angleški predlog, da naj se vrši sestanek signatarnih držav Youngovega načrta. Po vsej priliki se bo vršila ta konferenca tekom tega meseca v Parizu.

Madjarske volitve v pravi luči

Budimpešta, 5. jul. s. Danes se v splošnem zaključijo madjarske volitve, ker je za danes določeno ožje glasovanje. Le v treh okrajih bo glasovanje šele 7. julija. V okrajih s tajnim glasovanjem skrutinij zelo počasi napreduje in bo zaključen šele v petek zvečer. Dosedaj je porazdeljenih komaj 215 mandator, in sicer: vladna stranka 141, krščansko-socialna gospodarska stranka 22, nestrankski 17, neodvisni mali kmetje in kmetski delavci (Gaal) 7, narodna radikalna stranka 1, »zaščitniki plemenca« 2, socialni demokratje 5, na ožje volitve pa odpade 17 mandator. V Budimpešti bodo socialni demokratje dobili najbrže 7—8 mandator, vladna stranka 6, demokratska in liberalna opozicija Rasaya 3—4, Wolfova stranka, ki podpira vlado, 5—6, krščanska opozicija bivšega ministrskega predsednika Friedricha 2 in demokratje Vazsonyi 1 mandat. To pa vse le — najbrže! V budimpeštanski okolici, ki voli 5 poslancev, skrutinij še ni zaključen. Vlada si je torej s svojimi znanimi metodami znala zagotoviti veliko večino, saj ima že sedaj 163 od 250 mandator, poleg tega pa jo bodo podpirali še razni »nestrankski« in »neodvisni« poslanci.

V resnici pa zmaga madjarske vlade le ni tako sijajna, kakor bi govorile te številke. Marsikje je propadel vladni kandidat, čeprav je bil že pri zadnjih volitvah izvoljen. V največ okrajih pa je vladni kandidat — kljub smešno pretiranim obljubam, kljub vsej podpori in pritisku oblasti, kljub vsem nasiljem in volilnim sleparijam — zmagal komaj z umetno ustvarjeno večino 20—100 glasov. Ze gola volilna statistika pove, da so vladne stranke dobile s 660.000 glasovi 103 mandate, medtem ko je opozicija dobila s 314.000 glasovi komaj 12 mandator. V 199 okrajih volijo Madjari samo po enega poslanca in v vseh teh okrajih napro orožništvo (znane so metode madjarskega orožništva), oblasti in veljaki vse sile, da ustrahujejo pravo ljudsko volje in da prodre vladni kandidat. Opozicija bi mo-

rala pri teh razmerah združiti v sebi vsaj 80 odstotkov vsega prebivalstva, da bi zmagala. In se to le, če bi bila enotna ter se ne bi razpršila v kakšnih 30 strank, kakor je bil slučaj sedaj.

Volitve v mestu Debrecinu pa govore še posebej, kako zelo je padla popularnost ministrskega predsednika Bethlena. Debrecin je namreč volilni okraj Bethlenov. V žarab, kjer je včasih dobival Bethlen po 130 glasov, jih je sedaj dobil komaj po 60. Narastli pa sta demokratska in socialistična opozicija. Pri tem pa moramo omeniti, da na Madjarskem sploh ni resne stranke, ki bi imela resnično krščansko demokratsko in socialno ideologijo.

Po vseh znakih pa se bo uredila splošna napoved, da sestava novega parlamenta nikakor ne bo odgovarjala resničnemu razpoloženju madjarskega naroda, niti njegovi volji. Gospodje Bethlen in njegovi le na umeten način še vzdržujejo oblast v Madjarski, vendar pa so tla pod njimi zelo majava.

Polarni polet „Zeppelin“

Friedrichshafen, 5. jul. s. Dr. Eckener je sporočil, da je polarna ekspedicija, ki jo je sklenila družba »Aeroartik«, določena na čas po 20. juliju. Vrhovno vodstvo ekspedicije bo imel v rokah dr. Eckener, predsednik »Aeroartike«, znanstveno vodstvo pa profesor Zamojlovič, znani ruski geograf in voditelj »Krasina« pri reševanju Nobila. Ker je vsled poškodbe ameriške podmornice »Nautilus« prvotno nameravano sodelovanje z Zeppelinom za letos nemogoče, je ameriški založnik časopisov Hearst, ki je z velikimi žrtvami omogočil to polarno ekspedicijo in si zato zagotovil monopol za časopisna poročila, odstopil od svoje pogodbe. Potem ko so se različna pogajanja dr. Eckenerja razbila, je sedaj prevzela edino pravico za poročila in slike polarne ekspedicije založba Ullstein v Berlinu. (Ullstein je tudi poročevalec »Slov. list« in »Slovenec«.)

Vstajenje novega kontinenta

Južna Amerika se hoče organizirati v gospodarsko enoto - Dvoboj z ameriškim in angleškim denarjem

London, julija 1931.

Svojčas sem v enem svojih dopisov omenil važnost raznih zaporednih misij, katere je angleška vlada poslala v južno Ameriko, da požiivi zanimanje za svoje blago med latinskimi državami. Ne samo, da so te misije imele važno gospodarsko vlogo, one so v prvi vrsti posegle v mednarodno političen problem, ki polagoma dozoreva na južnem delu ameriškega kontinenta. Opazili ste, kako so Zedinjene države, čim močnejše so postale, razširjevale svoj vpliv in svojo nadvlado vedno bolj proti jugu. Južno-ameriške države so protestirale, sougovarjale, toda v imenu sakrosantne Monroejeve doktrine so se Zedinjene države vedno bolj uveljavljale. Vsa petrolejska industrija v južni Ameriki, vsa trgovina s sadjem, velika večina rudnikov so v rokah ameriškega kapitala, ki je poleg tega privezal docela vse latinske države z izdatnimi posojili na Severno Ameriko.

Zedinjene države se niso uplašile posredovati s svojimi vojaškimi silami v konflikte, ki so nastali na jugu. Zgodovina Ekvadorja, Nikaragve, Paname, Haiti-ja je zapisana z dolarji in povsod najdemo sledove vmešavanja severne Amerike. Zedinjene države so zadobile tako moralno premoč na vsem kontinentu, da so latinske republike začele s strahom opazovati, kako polagoma izgubljajo svojo dejansko samostojnost. Ta strah je dal povoda k velikemu pokretu, kateremu so v nasprotju s panamerikanizmom dali ime paniberizma. Ta struja se je z vso silo pojavila na vseamerškem kongresu na Havani in seveda tudi pri Zvezi narodov v Ženevi. Se niso pozabile enerგიčne izjave bivšega predsednika Argentine Irigoyena, da se hočejo ju-

žno-ameriške latinske države osvoboditi protektorata Zedinjenih držav. Toda dolar je bil močnejši kakor ves idealizem paniberizma. Severnoameriški denar ni samo obvladal gospodarski razvoj južnega kontinenta, ampak tudi njegovo politiko.

Predsedniki so padali, revolucije so sledile revolucijam, tekem enega leta so se izpremenili režimi docela vseh latinskih republik in končni rezultat je bil ta, da so Zedinjene države ohranile svoje pridobljene postojanke.

To zmagovito napredovanje Zedinjenih držav je vznevoljilo tudi Anglijo. Njen političen vpliv je pešal, kakor se je umikal angleški denar ameriškega. Iz tega razloga se je napotila v Južno Ameriko misija lorda d'Abernona, iz tega razloga se je organiziralo potovanje angleškega prestolonaslednika, ki se je razvilo v pravcati triumf, ki ni hotel ponehati. Uspehi tej misij, ki so dobili svojo krono v letošnji angleški razstavi v Buenos Airesu, so dali novega upanja angleškimi politikom in denarnim velikanom. Da bi pa ne zgrešili poti, so začeli z vso vemo razpihavi navdušenje za paniberizem, za osvoboditev južne Amerike od »Enemiga Mundial« (Sovražnika sveta), kakor latinci radi imenujejo severno Ameriko. Dokazovali so južno-ameriškim državnikom, da je v njihovo lepo prizadevanje brezuspešno in se mora razbliniti v prazno besedičenje in v neizvršljive želje, dokler ne bodo ustvarili predpogojev s tem, da se med seboj sporazumejo na skupni konferenci, katere bi se udeležile vse latinske republike južne Amerike.

V tej smeri se je angleški vpliv uveljavljal. Toda razbil se je na čerh gospodarske krize, ki je podjarmila tudi južno Ameriko. Brazilija, Peru, Ci-

le, Argentina so doživele popoln valutarni krah, njihovi pridelki nimajo trga, velikanske količine kave se morajo uničiti. Anglija sama nima pripomočkov, ker sama le s težavo brede skozi gospodarsko krizo. Denarja ima, toda južna Amerika ne rabi denarja, ona rabi trga. Zato se je znova in še z večjo silo pojavila želja med južnoameriški državami, da se izmotajo tako od angleškega kakor od ameriškega objema in da se osamosvojijo v samostojni carinski zvezi, katero bi imenovali »imperium Ibericum« (ibersko cesarstvo). Predsednik Čile, general Ibanez je že stavil tozadevne predloge Argentinu. Misel sama na sebi odpira gigantčne perspektive v bodočnost. Imperium Ibericum je morda danes še ravno tako daleč kakor Panevropa za nas Evropejce, toda želja po svobodi in gospodarske neprisilike, nato pa sorodnost ras in ista vera, to so predpogoji, katerih Panevropa nima. Tako se dviga onstran oceana obličje nove velike gospodarske in politične tvorbe, ki bo morda postala dejanska resnica tekem desetletij, ki prihajajo.

Razumljivo je, da tudi »Enemigo« (sovražnik) ne miruje. Ameriški predsednik Hoover je ponudil, ne samo Evropi, ampak tudi južni Ameriki, prekinitve odplačevanja dolgov. V to svrhu je sklical konferenco južnoameriških držav za december 1931, ki se bo vršila pod njegovim vodstvom. Ravnotako pa se baje tudi Anglija bavi z novimi načrti, kako poseči vmes v organizacijo tega vzhajajočega kontinenta in kako predvsem prerezati žile, ki ga vežejo na sever.

Politika, gospod. urdnik, to ni besedičenje po parlamentih in na volilnih shodih. Politika, to je boj za kontinente.

Mariborska nedelja

Maribor, 5. julija.

Lepe tradicije kresovanja so ostale globoko ukoreninjene v našem obmejnem ozemlju. Na predvečer blagovestnikov sv. Cirila in Metoda so zagoreli kresovi na kozjaških in poltorskih postojankah in povsod tam, kjer je slovensko srce zautilo potrebo počastitve spomina obeh velikih slovanskih blagovestnikov. Tudi je danes zjutraj na ta slovanški praznik podelil prevzvišeni vladika dr. Karlin ob asistenci dvanajsterim novomašnikom svete mašniško posevečenje. Lepemu obrodu posvečitve je prisostvovalo obilo vernega občinstva z zbrano po- božnostjo.

Planinci so šli v svoje znane smeri. Razen tega so organizirali za danes dvojni izlet in sicer je šla prva skupina k planinskemu slavju na Boču, druga pa na Peco.

Pa tudi za ostale Mariborčane, ki so ostali v notranjosti mesta ali pa ki so šli v bližino okolice na znane izletne postojanke, je bilo v obliki meri poskrbljeno. Tudi so prihajali danes v Maribor prvi udeleženci profesojskega kongresa, ki bo dne 6. do 8. t. m. v Mariboru. Na kolodvoru so jih sprejemali člani pripravljalnega odbora.

Umrla sta dva stara Mariborčana. V starosti 71 let je umrl v splošni bolnišnici upokojeni nadučitelj Martin Majcen. Pogreb bo v ponedeljek ob pol 17 iz mestne mrtvašnice. — V Zgor- njem Radvanju 7 pa je umrl ugledni posestnik in bivši gostilničar Jožef Holtnaner, star 78 let. Pogreb bo v torek ob 17 iz hiše žalosti na radvanjsko pokopališče. Pokojnikoma časten spomin, žalujočir naše najgljblje sožalje!

Na Glavnem trgu je prišlo do karambola, ki bi bil lahko v danem splošni bolnišnici upokojeni Emil Ostmann iz Gradca je privozil z avtomobilom s Tattenbachove ulice sem proti vletrgovini Miloša Osela; od nasprotni strani je prišel na kolesu po desni strani 44 letni posestnik Marko Kušer iz Spodnje Kungote. Prišlo je do karambola, pri katerem je Kušer k sreči odnesel zdravo kožo, pač pa predstavljajo poškodbe na kolesu vrednost nad 1000 Din.

Obilo je bilo danes reševalnega dela. 56 letni popravilalec dežnikov Josip Baranja je padel z voza in si strl desno ključnico. — 23 letna dmnarica Julijana Savec s Trčeve je padla s črčnje in zadobila pri tem težke poškodbe v križu. — Pod voz je padla 37 letna železničarjeva žena Terezija Pahole iz Dražje vasi pri Konjicah. Pri padcu si je strla desno nogo nad glečnjem. — 20 letna hčerka opekarniškega delavca Mariča Falež se je ob priliki žetve vrezala s srom v levo nogo. Poškodba je precej nevarna. — 24 letni mesarski pomočnik Avgust Zoher iz Pobrežja si je pri obešenju mesa na klin zapčil na klinu desno roko ter zadobil precej široko rano. — 18 letni delavec Martin Kumar iz Spodnjih Hoč je prišel z levo nogo pod vozilo. Ima obšatne poškodbe na levi nogi. Vse ponesrečence so morali radi zadobljenih poškodb prepeljati v mariborsko splošno bolnišnico.

Mestni župan napreša občinstvo, da ob priliki profesojskega kongresa v dne 6. do 8. t. m. okrasijo na čast gostom svoje hiše z zastavami.

Austerlitz †

Dunaj, 5. julija. tg. Davi je ob zgodnji jutranji uri umrl dolgoletni glavni urednik avstrijskega socialnodemokratskega lista »Arbeiter Zeitung« Austerlitz v starosti 70 let. Od leta 1919 pa do zadnjih volitev je bil član avstrijskega narodnega sveta. On je ustvaritelj avstrijskega tiskovnega zakona in referent avstrijskega časnikarskega zakona, ki je časnikarjem v Avstriji pridobil znatne ugodnosti.

Predsednik vlade v Tesliču

Teslič, 5. jul. AA. Včeraj okoli 10.30 je prišel predsednik vlade general Zivkovič v mesto Teslič. Ko se je razvedelo o njegovem prihodu, je šel predsedniku vlade naproti načelnik občine Dušan Vukovič, da ga pozdravi in da mu poroča o razmerah v Tesliču. V spremstvu načelnika občine je nato predsednik vlade obiskal pravoslavno in katoliško cerkev v Tesliču. V pravoslavni cerkvi se je razgovarjal s svečnikom Savo Iličem in predsednikom cerkvene občine, ki sta predsedniku vlade poročala o stanju cerkve in njenih imovinskih razmerah.

Nato je predsednik vlade odšel v Sokolski dom, kjer si je ogledal telovadnico in orodje ter se informiral o razvoju sokolstva v Tesliču in okoliških vaseh. Nato si je ogledal tovarniško kazino in delavski dom in čitalnico. Predsednik delavske čitalnice Ivan Rupnik je poročal predsedniku vlade o stanju čitalnice in o organizaciji strokovnih društev. Predsednik vlade je poklonil delavski čitalnici 1000 Din. Nato je šel v Delavsko zbornico, kjer se nahajajo tudi delavska stanovanja. Zanimal se je zlasti za delavske razmere in za delovne pogoje ter za plače. Poslušal je tudi pritožbe, ki so mu jih iznesli nekateri delavci. Nato se je predsednik vlade vrnil v kopališče Teslič.

Naredba k zakonu o izvozu pšenice

Belgrad, 5. jul. AA. Na podlagi zakona o pooblastitvi ministra za trgovino in industrijo za sprejetje naknadnih uredb in predpisov o izvršitvi zakona o uvozu in izvozu pšenice, rži in pšenične moke z dne 27. junija 1931, ter kontrolnih ukrepov za njega izvršitev, je minister za trgovino in industrijo izdal tole naredbo.

Čl. 1. V okrajih: Bečej Stari, Bečej Novi, Veliki Bečkerek, Velika Kikinda, Zabalj, Jaša Tomič, Nova Kaniža, Senta, Titel, Ali Bunar, Apatin, Batin, Bačka Topola, Bela Crkva, Vršac, Kovačica, Kovinji, Kula, Novi Sad, Odjaci, V. Z. Palanka, Pančevo, Sombor in Subotica je pooblaščen Privilegirana izvozna d. d., da direktno in preko zadrug vrši izključno pravico kupovanja vseh vrst pšenice za račun države.

Čl. 2. Upravne oblasti v čl. 1. navedenih okrajih morajo po svojih organih vršiti strogo kontrolo nad izvrševanjem te naredbe, o vsaki prekršitvi pa morajo upravne oblasti obvestiti ministra za trgovino in industrijo, da se takoj izvrše sankcije.

Čl. 3. Kdor se pregreši zoper to naredbo, se kaznuje s kaznimi, predvidenimi v čl. 6. omenjenega zakona.

Vesti z Bleda

Bled, 4. julija.

Ameriški poslanik g. Prince je dne 4. julija, na praznik proglasitve neodvisnosti Zedinjenih držav, priredil v vili »Planinka«, kjer prebiva, svečano večerjo, ki so se je udeležili vsi tuji diplomati, prebivajoči sedaj na Bledu in vsi letoviščarji iz Amerike. Večerje se je udeležila tudi miss Helen Keller, ki je prišla iz Ljubljane na Bled.

Šibka sezona na Bledu. Letos je na Bledu sezona šibka, kakor pač po vseh letoviških sveta, čemur je kriva gospodarska kriza. Predsezona meseca maja in junija je bila ugodna, sedaj, meseca julija, ko bi morala biti na višku, pa ni. Na Bledu je letoviščarjem na razpolago približno 3500 sob ali od teh je do sedaj oddanih samo 1200. Upati je, da se to tanje v prihodnjih tednih znatno zboljša.

Pri vedeževalki. »In kako je z boleznimi?« — »V Vaši bližini ne vidim niti ene bolezni. Tudi bolni ljudje se Vas bodo vedno ogibali.« — »Sko- dalni! Jaz namreč študiram medicino.«

Lepo slavje v Trzinu

Blagoslovitev novega prosvetnega doma

Trzin, 5. julija.

Danes se je vršilo v naši tih in skromni vasi največje slavje v teku zadnjih let. Izročili smo namreč božjemu varstvu ponos in okras vse naše okolice — naš Prosvetni dom.

Ko se je pred 8 leti ustanovil v Trzinu skromni sportni klub in ko so se sportniki pozneje začeli udeleževati tudi na kulturnem polju in prirejati različne igre in predstave v tesnem šolskem posloju, si pač nihče ni mislil, da bo iz tega nastalo današnje izobraževalno društvo. Toda agilnim sportnikom so priskočili na pomoč drugi trzinski izobraženci in pričelo se je živahno kulturno delovanje zlasti na polju dramatičnih predstav. Manjkalo je samo še primerne prostora in zato so pričeli misliti na zgradbo doma. Zivahna akcija je našla polno razumevanje vseh Trzincev brez razlike tedanjih strank in s pomočjo prispevkov rojakov iz Amerike, domačinov in okoličanov ter banske uprave je bilo še pred zimo dograjeno krasno poslopje, o čemer je »Slovenec« že takrat poročal.

Za današnji dan je bila določena slovesna blagoslovitev doma in Trzinci so ob tej priliki dobro razumeli, da ta slavnost ni samo priznanje njihove pridnosti in poštvalnosti, ampak tudi nov dokaz, koliko Slovenci žrtvujemo za svoj kulturni napredek in zlasti za širjenje prosvete med narodom. Zato se je ob tej priliki zbralo v Trzinu ogromno število prebivalstva od blizu in daleč, iz Mengša, Domžal itd.

Slavnost se je pričela s sprejdom, ki je krenil izpred Gasilnega doma proti novemu Pro-

svetnemu domu. Sprevod je otvorilo pet konjenikov v narodnih nošah, sledila je Domžalska godba, 18 gasilcev v uniformah, kočija s kumicama in zbor narodnih noš, v katerem so bile zastopane vse pokrajine naše države. Narodnih noš je bilo nad 70.

Sprevod je krenil v Prosvetni dom, kjer je predsednik društva g. nadučitelj Arrigler pozdravil vse goste, imenoma g. okrajnega načelnika dr. Frana Ogrina, g. šol. nadzornika dr. Gustava Lukežiča, vl. svetnika dr. Vidica, predsednika kamniške »Lirice« g. Frana Fajdiga, domačega župana g. Colnarja, prvega predsednika društva g. Blejca itd. V svojem govoru je nakratko podal zgodovino društva, razvoj akcije za zidavo doma in omenil poštvalnost domačinov, ki so s prostovoljnimi kulukom pomagali postaviti to prelepo žarišče kulturnega udejstvovanja. Nato se je obrnil na sivolasega zlatomašnika župnika g. Moja s prošnjo, da izroči ta kulturni bram božjemu varstvu in blagoslovu. Ko je g. župnik blagoslovil dom z željo, da bi božji blagoslov počival nad to lepo in koristno stavbo, se mu je zahvalil g. Arrigler in prosil kumicij g. Angelo Kmetičevo in Meto Cepuder, da sprejmeta novi dom v svoje varstvo. Nato je pristopila mala učenka in s pogumno zahvalo izročila kumicama šopke cvetic. Sledil je nastop pevskega zbora, deklamacija in živa slika. H koncu je okrajni načelnik g. vl. svetnik dr. Ogrin čestital agilnim in poštvalnim Trzinem z željo, da bi novi dom stal trdno in širil pravo kulturo in omiko med narodom. Slavnost je zaključila državna himna.

Po slavnosti se je na vrtu Prosvetnega doma razvila ob prijetnih zvokih domžalske godbe živahna zabava, ki je trajala pozno v noč.

Planinski praznik na Peci

Mežica, 5. julija.

Izmed številnih planinskih organizacij v Sloveniji je v zadnjem času pokazala posebno delavnost podružnica SPD v Mežici. Ustanovljena jedva pred petimi leti, si je že v začetku postavila za glavno nalogo, pokazati čim lepše in čim ugodnejše naš severni Triglav, obmejno Peco. Ta svoj program je izrazila že v imenu ob ustanovitvi, ko si je nadela ime »Mežiška podružnica SPD Peca«.

Danes je agilna podružnica praznovala svoj prvi skromni jubilej: petletnico obstoja in delovanja. Zbrali so se ob tej priliki na Peci številni planinci iz vseh krajev Slovenije, največ seveda iz bližnje Mežiške doline ter iz območja mariborskega planinskega sveta. Sročni so na Peci zažareli mogočni kresovi, v nebo so švigale svetle rakete, vmes pa je pridno igrala rudniška godba iz Mežice. Ob kresu so peli tudi številni cerkveni pevci iz Koprivnice, ki so bili v ta namen prišli na Peco. Istočasno je po vseh gričih v okolici, tudi v Avstriji, zažarel plamen in nebo! našli so 34 kresov.

Danes dopoldne je bila pred Uletovo kočjo pod Peco sveta maša, ki jo je daroval član Aljaževega kluba iz Maribora, g. prof. dr. Jehart. Med mašo, kateri je prisostvoval ves številni planinski zbor, okrog 300 ljudi, je pridno igrala mežiška rudniška godba pod vodstvom kapelnika g. Skačaja Toneta.

Omenjamo, da spada v petletno delovanje podružnice zgraditev Uletove kočje na Peci, dalje naprava vozne poti do kočje, v načrtu pa je še zgradba depandance poleg kočje ter planinske kapelice na slemenu vrh kočje pod Peco. Vseh pet let načeljuje agilni podružnici nje glavni iniciator ter ustanovitelj g. Ude, poslovodja bratovske skladišnice v Mežici, tajnikuje pa tudi vseh pet let isti g. Pogorevčnik Franc. Prav iskreno želimo podružnici tudi v bodoče kar največ in najlepših uspehov.

»Zena me bo spravila v konkurz,« je stokal trgovec Nitka. »Vsak teden si kupi par novih švedskih rokavic. Kaj mi je storiti.«
»Podari ji lep prstanic je svetloval tovarnik Mokar.

Telefon je kriv

Sporazuma še ni?

Washington, 5. jul. tg. Z veliko napetostjo so pričakovali v Washingtonu sporočilo francoskega poslanika Castleja, po katerem se je pričakovani sporazum s Parizom zopet odgodil. Sele ob 8 zvečer je Mellon brežično poročal iz Pariza, da je prišlo med Parizom in Ameriko do sporazuma na podlagi ameriškega memoranda, ki je bil izdan v petek. Doseženi sporazum sta podpisala Mellon in Laval in ga po kablu poslala v Washington obenem s francoskimi protipredlogi, ki so tičejo stvarnih dobav. Ker je bila radiotelefonska zveza s Parizom zelo slaba, je izjavil poslanik Castle, da časnikarjem ne more podati končnoveljavnih izjav s strani Francije. Ameriški državni departement pa priznava, da so posamezna vprašanja končno rešena in da so ostala nerešena samo še tehnična vprašanja. Tudi ameriški državni departement še predvidno dostavlja, da še nima natančnega besedila pariških dogovorov.

Vsegamogočnemu je dopadlo, da je poklical k Sebi našega preljubega sina-edina oziroma brata

Živka

pravnika

ki je danes popoldne v 22. letu starosti in v cvetu svoje mladosti podlegel pretežki infekciji.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v torek, dne 7. julija 1931 ob 16 iz hiše žalosti, Prule-Sredina 10, na pokopališču v Štepanjo vas.

Ljubljana, dne 5. julija 1931.

Dr. Živko in Antonija Lapajne, starši. — Nataša in Sonja, sestri.

Kako so hoteli aretirati nadškofa dr. Jegliča

Zanimivi spomini zagrizenega nemškega auditorja

Bivši avstrijski podpolkovnik-auditor dr. Hans Seeliger je v »Innsbrucker Nachrichten« objavil naslednje spomine iz svetovne vojne: Vodil sem v Mariboru vojaško posebno sodišče. Pod njegovo kompetenco so spadale izključno civilne osebe iz Dalmacije radi političnih deliktov (velezdaja, upor, vohunstvo, motenje javnega miru, razžaljenje Velikanstva).

Nekega dne sem dobil telefonski poziv, naj se nemudoma glasim pri poveljstvu jugozapadne fronte — poveljnik je bil takrat še nadvojvoda Evgen — kjer bom dobil važna navodila. Kmalu sem zvedel od justničnega referenta poveljstva sledeče podrobnosti:

Neki Slovenci je proti dr. Jegliču poslal izredno hudo ovadbo radi velezdajniškega delovanja. V ovadbi je obdolžil dr. Jegliča, da je že leta in leta najučinkovitejše pospeševal po vsem jugoslovanskem jugu razširjeno srbofilsko gibanje — ne samo s svojo osebno avtoriteto in z velikim vplivom na podrejeno duhovščino svoje škofije, marveč tudi finančno. Tako je posebno pri »klerikalnih« denarnih zavodih najel milijonska posojila, da bi na ta način dobil sredstva za predpriprave velerbske okupacije Dalmacije.

Ni si težko predstavljati, kakšen vtis je napravila name ta ovadba Slovenca. Osebnost sem imel dovolj prilike, da sem natančno spoznal do zadnje slovenske gorske vasice razpleteno panslavistično in velerbsko propagando in sem predvsem vedel, kako važno vlogo so pri teh protidržavnih namerah igrali slovenski duhovniki.

Ze leto poprej se mi je posrečilo v župniščih slovenskega ozemlja južno Štajerske in Koroske zapleniti zemljevid, na katerih so bile vrisane meje Jugoslavije in sicer natančno tako, kakor jih je nesrečna sentžermenska mirovna pogodba kasneje v resnici določila. V številnih slučajih se je nadalje na podlagi poštnih odrezkov in nakaznic ugotovilo, da so duhovniki v od sveta oddaljenih vaseh po banki iz Lyona, Pariza ali Bruslja tik pred izbruhom vojne prejeli denarne zneske, ki so bili tako visoki, da so izključevali vsako zvezo z dušnopastirskim delovanjem dotičnikov. Ampak škof sam, persona grata na najvišjem mestu, on naj bi...?

Zasliseval sem podrobno ovaditelja. Njegove navedbe, ki jih je podal stvarno in brez strasti, so napravile vtis popolne verjetnosti in so bile podkrepjene z natančnimi prepisi dokazi o omenjenih posojilih.

Dr. G. urednik Terseglav je povedal, da je dr. Krek leta 1918. njemu v uredništvo prinesel in pokazal neko, angleško revajoenjatsrdgove rdgove um spominja več, v kateri je bila zarisana bodoča Velika Srbija ali Jugoslavija, kakor so si jo zamišljali v Londonu. Tista knjiga ni bila zaplenjena in jo je najni dr. Krek kazal kot nekaj interesantnega mnogim osebam. Jako verjetno je, da jo je ukazal tudi škofu dr. Jegliču.

Pri referatu sem imel priliko spoznati strogo objektivnost in pravičnost velikega mojstra nemškega viteškega reda nadvojvode Evgena. Princ mi je ukazal, naj nemudoma izvršim najnatančnejšo preiskavo na lieu mesta. »Ce se bo sum uresničil,« je nato pristavil in kakor grozeče se je pojavila na njegovem markantnem obrazu med temnimi obrvmi ostru guba: »potem se ne ustrašite tudi najskrajnejšega — aretacije škofa. Zakaj dobrobit države in varnost armade stana nad vsem.«

Hitel sem z avtomobilom v Ljubljano, se takoj javil pri generalnem auditorju B., justničnemu šefu Boroevičeve armade, in ga na kratko informiral o moji misli.

Pa sem lepo naletel. General B. — mimo grede povedano Čeh, ki ni bil nikoli moj prijatelj — je razkrilil roke in zakričal nad menoj, ves rdeč od jeze: »Kako si upate, gospod major, vdreti v področje 11. armade in tu vršiti preiskavo? In to celo proti Njegovi škofovski Prezvišenosti — visokemu prijatelju njegove ekscelence?!« —

Bil sem konsterniran, vendar sem ostal miren. V strogo vojaškem tonu sem opozoril na povelje nadvojvode.

Tu se je pokazal, samo za kratek trenutek porgoljiv nasmeh na obrazu debelega generalnega auditorja. Nato je izjavil jecljaje: »Dobro — bom takoj poročal njegovi ekscelenci. Prosim, da toliko časa počakate.«

Generalni auditor je odšel. Stopil sem k oknu in gledal skozi. Gledal sem mogočno poslopje gradu nad zlatozelenimi vrvtovi.

Tam gori je marsikdo sedel za zamreženimi okni, ker je bil udeležen pri zaroti proti stari Avstriji. Vendar se še svobodno gibljejo tisoči, ki bi pravzaprav tudi spadali tja gori — pletejo tajno, pod varnim plaščem visokega nedotakljivega mesta, nevidno mrežo, ki jo bodo nekega dne vrgli nam čez glavo...

Ne vem, koliko časa sem stal pri oknu in premišljeval. Končno sem začel korake. Generalni auditor se je vrnil. Njegov rdeči obraz je kazal zmagoslavje: »Ekscelenca je ukazala, da moraš takoj zapustiti Ljubljano.«

Naenkrat me je nagovoril s tovariškim »ti«. Položil je svojo desnico na mojo ramo in govoril polglasno, skoro ljubeznivo: »In nikar ti naj ne pride na misel, da ne bi ubogal povelja. Sicer bi moral t e b e aretirati.«

Generalni auditor B. se je vzravnal pokoncu. Skoro porgoljivo je dejal: »Njegova cesarska Visokost nadvojvoda bo obveščen z Najvišjega mesta. Tu se mi ne smemo vmešavati. Servus.«

Pozdravil sem in odšel. Divjal sem v avtomobilu nazaj. In ko so mimo mene švigale hiše in drevesa, mesta in vasi, gore in griči, se mi je zdelo, kakor da mi škodoželjen glas s češkim naglasom neprestano kliče besede: »Finis Austriae!« (konec Avstrije)...

zadruga g. Janez Babnik. Zastopniki oblasti so imeli kratke pozdravne govore. Gostje so bili nato povabljeni na vrt Pergerjeve gostilne, kjer so se izbrano zabavali. Gasilno društvo je po blagoslovu preskušalo svoje brizgalne na vodovodu, ki so pokazale, kako visoko žene voda.

Treznostni kongres v Belgradu

Dne 3. julija 1931 je začel kongres Trezne mladine in Jugoslovanske treznostne zveze v Belgradu. Vseh udeležencev je nad 2000. Slovencev je nad 120, katere vodi prof. Pavlić Lojze. Med Slovenci smo opazili gg. svetnika Kalana, prof. Bitenca, Kordina, Tomiškovo, upravnika Vrable iz Maribora, zlasti številno je zastopana Trezna mladina iz Celja, nadalje podpredsednika Zbornice TOI, gosp. Ogrina, svetnika g. Ložarja, načelnika Mesarske zadruge za ljubljansko okolico gosp. Dimnika in mnogo drugih.

V nedeljo predavajo na univerzi gosp. dr. Andrej Štampar, generalni inšpektor higijene; Socialna medicina in borba proti alkoholizmu. Edo Marković, generalni direktor Jugoslovanske banke iz Zagreba; Etični principi treznostne akcije in dr. Ilija Jelčić, inšpektor ministristva pravde; Zakonodajne mere za pobijanje alkoholizma. Po končanem predavanju se bo vršil sprevod vseh udeležencev iz države in treznikov iz Belgrada po mestu. Popoldne pa izlet v Smederevo. Natančno poročilo prinese torkov »Slovenec«.

Dijaški dom v Belgradu

Belgrad, 5. julija. I. Nj. Vel. kralj je položil danes temeljni kamen Doma srednješolske mladine na Topčideru. Blagoslovitev je bila zelo svečana. Navzoči so bili Nj. Vel. kralj, maršal dvora Dimitrijević, upravnik dvora Vuković, prosvetni minister Boža Maksimović, minister dvora Jeftić in belgrajski župan Milan Nešić. Kralj je lastnoručno položil v temelj diplomo.

Zbor društva izvoznikov

Belgrad, 5. julija. I. Danes dopoldne se je vršil redni občni zbor Društva izvoznikov kraljevine Jugoslavije, ki ga je vodil g. Dragiša Matejić. Z zborovanja so poslali pozdravno in vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika gosp. Matejić.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2520 Koks

NEDELJSKI SPORT

Primorje : Ilirija 4 : 1 (2 : 0)

Prva tekma za državno prvenstvo med Ilirijo in Primorjem je za nami. Ze dolgo vrsto let vemo vsi, da je tekma med tema kluboma vedno nova in vedno privlačna za ljubljano. Včerajšnja tekma, odigrana za državno prvenstvo, pa je bila še toliko večjega pomena. Pri srečanju Ilirija-Primorje se ne zbera na igrišču samo običajni navijači in gledalci; ob tej priliki prihiiti vse, samo da le malo pozna nogometni sport. Ugotovimo prav lahko, da ne bi nobena internacionalna tekma tako zainteresirala ljubljanskega občinstva, kakor je to dosegla včerajšnja borba med obema tekmečema. Ce si se nekoliko ustaviš na Celovski cesti in poslušal mimo tebe hiteče sportnike, si se lahko prepričaš, da za sportno Ljubljano ni večje senzacije, kakor je nogometna tekma med zelenimi in črno-belimi. In kakšno življenje in vrvenje sele na igrišču Ilirije samem! Nič se ne motimo, ako trdimo, da je bilo navzočih nad 3500 gledalcev.

To občinstvo je pozorno na ves potek igre. Ne smeš morda misliti na to, da bi se prerival med gledalci. Najboljše je, da ostaneš na svojem mestu, kajti ljudje so zelo nervozni pri »ljubljanškem dvoboju«.

Zelo umetno se nam zdi tudi to, da je ostala običajna predtekma rezervnih moštvev, ki je vedno že dovolj razburila občinstvo.

Točon ob napovedanem času sta se predstavili sodniku g. Jokšiču iz Beograda obe moštv, ki sta nastopili v sledečih postavah:

Primorje: Jancigaj—Svetic. Jug II—Zemljak, Slamić, Pišek—Jug I, Slapar, Erman, Jež, Uršić.

Ilirija: Pressinger—Strehovec, Berglec—Unterreiter, Dekleva, Oman—Ice, Lah, Košak, Doberlet, Pfeifer.

Burno pozdravljeni sta moštva pričeli z odločilno igro. Nekaterim igralcem se je poznala začetna nervoza, kar je onemogočilo obojestransko pokazati pravo skupno igro. Lepe, solo akcije, ki pa so bile zelo nevarne, so bile nekaka priprava k poznejšemu skupnemu manevriranju. Tako je Erman že v 7. minuti ujel slabo podano žogo, namenjeno Strehovcu in z lahkoto zabil prvi gol. To je bil nekak poziv Primorju, ki se je prvo znanilo in pokazalo nekaj odlično izvedenih napadalnih akcij. Ilirska obramba pa je onemogočila njih realizacijo. Toda, že v tem času je bilo opaziti, da Iliriji ne bo šlo vse po sreči, kajti iznenadila ie vse slaba igra srednjega krilca Dekleve, ki bi moral biti glavni stebler svojemu moštvu. Ze itak oslabljena postava Ilirije, saj je nastopila brez svojega Maliča in Pojačnika, je še več trpela radi prav nemožne igre srednjega krilca. Vendar so ilirski igralci po večini vsaj pokazali vnemo in veselje do igranja. To pa ni bilo zadosti napram izvrstno razpoloženemu Primorju, ki je s svojo krilsko vrsto že zgodaj započela usodo Ilirije. Prvi polčas, ki je potekel z 2:0, bi pričal o kaki izredni premoči Primorja, vendar temu ni tako. Tudi ilirski napad je čisto ogrožal Jancigajevo svetišče s krasnimi strelci, ki pa jih je držal gotovo najboljši vratar Jancigaj. Ko je v 34. minuti padel po Uršiču še drugi gol za Primorje, je kazalo za Ilirijo zelo slabo.

Z veliko voljo pa je otvorila Ilirija drugi polčas. Napad na kar nič miroval. Primorje se je počasi otrelo ilirskega objema in zopet zaigralo. Toda v 20. minuti po zaslugi neumornega Iceja je zabil Doberlet častni gol za Ilirijo. To pa je bil alarm za belo-zelene, ki so sedaj nekaj časa zadivili s silno ofenzivo. Igralo je vse in to s takim ognjem, ki ga nismo vajeni videti pri Iliriji. Primorje je bilo potisnjeno v obrambo. Pa tudi ti viharni napadi niso mogli premagati Jancigaja. Prav počasi je prevzelo igro Primorje in obdržalo vodstvo do konca. Padel je še v 35. minuti in 36. minuti po Ermanu tretji in četrti gol.

Prva tekma za državno prvenstvo med Ilirijo in Primorjem je za nami. Ze dolgo vrsto let vemo vsi, da je tekma med tema kluboma vedno nova in vedno privlačna za ljubljano. Včerajšnja tekma, odigrana za državno prvenstvo, pa je bila še toliko večjega pomena. Pri srečanju Ilirija-Primorje se ne zbera na igrišču samo običajni navijači in gledalci; ob tej priliki prihiiti vse, samo da le malo pozna nogometni sport. Ugotovimo prav lahko, da ne bi nobena internacionalna tekma tako zainteresirala ljubljanskega občinstva, kakor je to dosegla včerajšnja borba med obema tekmečema. Ce si se nekoliko ustaviš na Celovski cesti in poslušal mimo tebe hiteče sportnike, si se lahko prepričaš, da za sportno Ljubljano ni večje senzacije, kakor je nogometna tekma med zelenimi in črno-belimi. In kakšno življenje in vrvenje sele na igrišču Ilirije samem! Nič se ne motimo, ako trdimo, da je bilo navzočih nad 3500 gledalcev.

To občinstvo je pozorno na ves potek igre. Ne smeš morda misliti na to, da bi se prerival med gledalci. Najboljše je, da ostaneš na svojem mestu, kajti ljudje so zelo nervozni pri »ljubljanškem dvoboju«.

Zelo umetno se nam zdi tudi to, da je ostala običajna predtekma rezervnih moštvev, ki je vedno že dovolj razburila občinstvo.

Točon ob napovedanem času sta se predstavili sodniku g. Jokšiču iz Beograda obe moštv, ki sta nastopili v sledečih postavah:

Primorje: Jancigaj—Svetic. Jug II—Zemljak, Slamić, Pišek—Jug I, Slapar, Erman, Jež, Uršić.

Ilirija: Pressinger—Strehovec, Berglec—Unterreiter, Dekleva, Oman—Ice, Lah, Košak, Doberlet, Pfeifer.

Burno pozdravljeni sta moštva pričeli z odločilno igro. Nekaterim igralcem se je poznala začetna nervoza, kar je onemogočilo obojestransko pokazati pravo skupno igro. Lepe, solo akcije, ki pa so bile zelo nevarne, so bile nekaka priprava k poznejšemu skupnemu manevriranju. Tako je Erman že v 7. minuti ujel slabo podano žogo, namenjeno Strehovcu in z lahkoto zabil prvi gol. To je bil nekak poziv Primorju, ki se je prvo znanilo in pokazalo nekaj odlično izvedenih napadalnih akcij. Ilirska obramba pa je onemogočila njih realizacijo. Toda, že v tem času je bilo opaziti, da Iliriji ne bo šlo vse po sreči, kajti iznenadila ie vse slaba igra srednjega krilca Dekleve, ki bi moral biti glavni stebler svojemu moštvu. Ze itak oslabljena postava Ilirije, saj je nastopila brez svojega Maliča in Pojačnika, je še več trpela radi prav nemožne igre srednjega krilca. Vendar so ilirski igralci po večini vsaj pokazali vnemo in veselje do igranja. To pa ni bilo zadosti napram izvrstno razpoloženemu Primorju, ki je s svojo krilsko vrsto že zgodaj započela usodo Ilirije. Prvi polčas, ki je potekel z 2:0, bi pričal o kaki izredni premoči Primorja, vendar temu ni tako. Tudi ilirski napad je čisto ogrožal Jancigajevo svetišče s krasnimi strelci, ki pa jih je držal gotovo najboljši vratar Jancigaj. Ko je v 34. minuti padel po Uršiču še drugi gol za Primorje, je kazalo za Ilirijo zelo slabo.

Z veliko voljo pa je otvorila Ilirija drugi polčas. Napad na kar nič miroval. Primorje se je počasi otrelo ilirskega objema in zopet zaigralo. Toda v 20. minuti po zaslugi neumornega Iceja je zabil Doberlet častni gol za Ilirijo. To pa je bil alarm za belo-zelene, ki so sedaj nekaj časa zadivili s silno ofenzivo. Igralo je vse in to s takim ognjem, ki ga nismo vajeni videti pri Iliriji. Primorje je bilo potisnjeno v obrambo. Pa tudi ti viharni napadi niso mogli premagati Jancigaja. Prav počasi je prevzelo igro Primorje in obdržalo vodstvo do konca. Padel je še v 35. minuti in 36. minuti po Ermanu tretji in četrti gol.

Prva tekma za državno prvenstvo med Ilirijo in Primorjem je za nami. Ze dolgo vrsto let vemo vsi, da je tekma med tema kluboma vedno nova in vedno privlačna za ljubljano. Včerajšnja tekma, odigrana za državno prvenstvo, pa je bila še toliko večjega pomena. Pri srečanju Ilirija-Primorje se ne zbera na igrišču samo običajni navijači in gledalci; ob tej priliki prihiiti vse, samo da le malo pozna nogometni sport. Ugotovimo prav lahko, da ne bi nobena internacionalna tekma tako zainteresirala ljubljanskega občinstva, kakor je to dosegla včerajšnja borba med obema tekmečema. Ce si se nekoliko ustaviš na Celovski cesti in poslušal mimo tebe hiteče sportnike, si se lahko prepričaš, da za sportno Ljubljano ni večje senzacije, kakor je nogometna tekma med zelenimi in črno-belimi. In kakšno življenje in vrvenje sele na igrišču Ilirije samem! Nič se ne motimo, ako trdimo, da je bilo navzočih nad 3500 gledalcev.

To občinstvo je pozorno na ves potek igre. Ne smeš morda misliti na to, da bi se prerival med gledalci. Najboljše je, da ostaneš na svojem mestu, kajti ljudje so zelo nervozni pri »ljubljanškem dvoboju«.

Zelo umetno se nam zdi tudi to, da je ostala običajna predtekma rezervnih moštvev, ki je vedno že dovolj razburila občinstvo.

Točon ob napovedanem času sta se predstavili sodniku g. Jokšiču iz Beograda obe moštv, ki sta nastopili v sledečih postavah:

Primorje: Jancigaj—Svetic. Jug II—Zemljak, Slamić, Pišek—Jug I, Slapar, Erman, Jež, Uršić.

Ilirija: Pressinger—Strehovec, Berglec—Unterreiter, Dekleva, Oman—Ice, Lah, Košak, Doberlet, Pfeifer.

Burno pozdravljeni sta moštva pričeli z odločilno igro. Nekaterim igralcem se je poznala začetna nervoza, kar je onemogočilo obojestransko pokazati pravo skupno igro. Lepe, solo akcije, ki pa so bile zelo nevarne, so bile nekaka priprava k poznejšemu skupnemu manevriranju. Tako je Erman že v 7. minuti ujel slabo podano žogo, namenjeno Strehovcu in z lahkoto zabil prvi gol. To je bil nekak poziv Primorju, ki se je prvo znanilo in pokazalo nekaj odlično izvedenih napadalnih akcij. Ilirska obramba pa je onemogočila njih realizacijo. Toda, že v tem času je bilo opaziti, da Iliriji ne bo šlo vse po sreči, kajti iznenadila ie vse slaba igra srednjega krilca Dekleve, ki bi moral biti glavni stebler svojemu moštvu. Ze itak oslabljena postava Ilirije, saj je nastopila brez svojega Maliča in Pojačnika, je še več trpela radi prav nemožne igre srednjega krilca. Vendar so ilirski igralci po večini vsaj pokazali vnemo in veselje do igranja. To pa ni bilo zadosti napram izvrstno razpoloženemu Primorju, ki je s svojo krilsko vrsto že zgodaj započela usodo Ilirije. Prvi polčas, ki je potekel z 2:0, bi pričal o kaki izredni premoči Primorja, vendar temu ni tako. Tudi ilirski napad je čisto ogrožal Jancigajevo svetišče s krasnimi strelci, ki pa jih je držal gotovo najboljši vratar Jancigaj. Ko je v 34. minuti padel po Uršiču še drugi gol za Primorje, je kazalo za Ilirijo zelo slabo.

Z veliko voljo pa je otvorila Ilirija drugi polčas. Napad na kar nič miroval. Primorje se je počasi otrelo ilirskega objema in zopet zaigralo. Toda v 20. minuti po zaslugi neumornega Iceja je zabil Doberlet častni gol za Ilirijo. To pa je bil alarm za belo-zelene, ki so sedaj nekaj časa zadivili s silno ofenzivo. Igralo je vse in to s takim ognjem, ki ga nismo vajeni videti pri Iliriji. Primorje je bilo potisnjeno v obrambo. Pa tudi ti viharni napadi niso mogli premagati Jancigaja. Prav počasi je prevzelo igro Primorje in obdržalo vodstvo do konca. Padel je še v 35. minuti in 36. minuti po Ermanu tretji in četrti gol.

Prva tekma za državno prvenstvo med Ilirijo in Primorjem je za nami. Ze dolgo vrsto let vemo vsi, da je tekma med tema kluboma vedno nova in vedno privlačna za ljubljano. Včerajšnja tekma, odigrana za državno prvenstvo, pa je bila še toliko večjega pomena. Pri srečanju Ilirija-Primorje se ne zbera na igrišču samo običajni navijači in gledalci; ob tej priliki prihiiti vse, samo da le malo pozna nogometni sport. Ugotovimo prav lahko, da ne bi nobena internacionalna tekma tako zainteresirala ljubljanskega občinstva, kakor je to dosegla včerajšnja borba med obema tekmečema. Ce si se nekoliko ustaviš na Celovski cesti in poslušal mimo tebe hiteče sportnike, si se lahko prepričaš, da za sportno Ljubljano ni večje senzacije, kakor je nogometna tekma med zelenimi in črno-belimi. In kakšno življenje in vrvenje sele na igrišču Ilirije samem! Nič se ne motimo, ako trdimo, da je bilo navzočih nad 3500 gledalcev.

To občinstvo je pozorno na ves potek igre. Ne smeš morda misliti na to, da bi se prerival med gledalci. Najboljše je, da ostaneš na svojem mestu, kajti ljudje so zelo nervozni pri »ljubljanškem dvoboju«.

Zelo umetno se nam zdi tudi to, da je ostala običajna predtekma rezervnih moštvev, ki je vedno že dovolj razburila občinstvo.

Točon ob napovedanem času sta se predstavili sodniku g. Jokšiču iz Beograda obe moštv, ki sta nastopili v sledečih postavah:

Primorje: Jancigaj—Svetic. Jug II—Zemljak, Slamić, Pišek—Jug I, Slapar, Erman, Jež, Uršić.

Ilirija: Pressinger—Strehovec, Berglec—Unterreiter, Dekleva, Oman—Ice, Lah, Košak, Doberlet, Pfeifer.

Burno pozdravljeni sta moštva pričeli z odločilno igro. Nekaterim igralcem se je poznala začetna nervoza, kar je onemogočilo obojestransko pokazati pravo skupno igro. Lepe, solo akcije, ki pa so bile zelo nevarne, so bile nekaka priprava k poznejšemu skupnemu manevriranju. Tako je Erman že v 7. minuti ujel slabo podano žogo, namenjeno Strehovcu in z lahkoto zabil prvi gol. To je bil nekak poziv Primorju, ki se je prvo znanilo in pokazalo nekaj odlično izvedenih napadalnih akcij. Ilirska obramba pa je onemogočila njih realizacijo. Toda, že v tem času je bilo opaziti, da Iliriji ne bo šlo vse po sreči, kajti iznenadila ie vse slaba igra srednjega krilca Dekleve, ki bi moral biti glavni stebler svojemu moštvu. Ze itak oslabljena postava Ilirije, saj je nastopila brez svojega Maliča in Pojačnika, je še več trpela radi prav nemožne igre srednjega krilca. Vendar so ilirski igralci po večini vsaj pokazali vnemo in veselje do igranja. To pa ni bilo zadosti napram izvrstno razpoloženemu Primorju, ki je s svojo krilsko vrsto že zgodaj započela usodo Ilirije. Prvi polčas, ki je potekel z 2:0, bi pričal o kaki izredni premoči Primorja, vendar temu ni tako. Tudi ilirski napad je čisto ogrožal Jancigajevo svetišče s krasnimi strelci, ki pa jih je držal gotovo najboljši vratar Jancigaj. Ko je v 34. minuti padel po Uršiču še drugi gol za Primorje, je kazalo za Ilirijo zelo slabo.

Z veliko voljo pa je otvorila Ilirija drugi polčas. Napad na kar nič miroval. Primorje se je počasi otrelo ilirskega objema in zopet zaigralo. Toda v 20. minuti po zaslugi neumornega Iceja je zabil Doberlet častni gol za Ilirijo. To pa je bil alarm za belo-zelene, ki so sedaj nekaj časa zadivili s silno ofenzivo. Igralo je vse in to s takim ognjem, ki ga nismo vajeni videti pri Iliriji. Primorje je bilo potisnjeno v obrambo. Pa tudi ti viharni napadi niso mogli premagati Jancigaja. Prav počasi je prevzelo igro Primorje in obdržalo vodstvo do konca. Padel je še v 35. minuti in 36. minuti po Ermanu tretji in četrti gol.

Prva tekma za državno prvenstvo med Ilirijo in Primorjem je za nami. Ze dolgo vrsto let vemo vsi, da je tekma med tema kluboma vedno nova in vedno privlačna za ljubljano. Včerajšnja tekma, odigrana za državno prvenstvo, pa je bila še toliko večjega pomena. Pri srečanju Ilirija-Primorje se ne zbera na igrišču samo običajni navijači in gledalci; ob tej priliki prihiiti vse, samo da le malo pozna nogometni sport. Ugotovimo prav lahko, da ne bi nobena internacionalna tekma tako zainteresirala ljubljanskega občinstva, kakor je to dosegla včerajšnja borba med obema tekmečema. Ce si se nekoliko ustaviš na Celovski cesti in poslušal mimo tebe hiteče sportnike, si se lahko prepričaš, da za sportno Ljubljano ni večje senzacije, kakor je nogometna tekma med zelenimi in črno-belimi. In kakšno življenje in vrvenje sele na igrišču Ilirije samem! Nič se ne motimo, ako trdimo, da je bilo navzočih nad 3500 gledalcev.

To občinstvo je pozorno na ves potek igre. Ne smeš morda misliti na to, da bi se prerival med gledalci. Najboljše je, da ostaneš na svojem mestu, kajti ljudje so zelo nervozni pri »ljubljanškem dvoboju«.

Zelo umetno se nam zdi tudi to, da je ostala običajna predtekma rezervnih moštvev, ki je vedno že dovolj razburila občinstvo.

Točon ob napovedanem času sta se predstavili sodniku g. Jokšiču iz Beograda obe moštv, ki sta nastopili v sledečih postavah:

Primorje: Jancigaj—Svetic. Jug II—Zemljak, Slamić, Pišek—Jug I, Slapar, Erman, Jež, Uršić.

Ilirija: Pressinger—Strehovec, Berglec—Unterreiter, Dekleva, Oman—Ice, Lah, Košak, Doberlet, Pfeifer.

Burno pozdravljeni sta moštva pričeli z odločilno igro. Nekaterim igralcem se je poznala začetna nervoza, kar je onemogočilo obojestransko pokazati pravo skupno igro. Lepe, solo akcije, ki pa so bile zelo nevarne, so bile nekaka priprava k poznejšemu skupnemu manevriranju. Tako je Erman že v 7. minuti ujel slabo podano žogo, namenjeno Strehovcu in z lahkoto zabil prvi gol. To je bil nekak poziv Primorju, ki se je prvo znanilo in pokazalo nekaj odlično izvedenih napadalnih akcij. Ilirska obramba pa je onemogočila njih realizacijo. Toda, že v tem času je bilo opaziti, da Iliriji ne bo šlo vse po sreči, kajti iznenadila ie vse slaba igra srednjega krilca Dekleve, ki bi moral biti glavni stebler svojemu moštvu. Ze itak oslabljena postava Ilirije, saj je nastopila brez svojega Maliča in Pojačnika, je še več trpela radi prav nemožne igre srednjega krilca. Vendar so ilirski igralci po večini vsaj pokazali vnemo in veselje do igranja. To pa ni bilo zadosti napram izvrstno razpoloženemu Primorju, ki je s svojo krilsko vrsto že zgodaj započela usodo Ilirije. Prvi polčas, ki je potekel z 2:0, bi pričal o kaki izredni premoči Primorja, vendar temu ni tako. Tudi ilirski napad je čisto ogrožal Jancigajevo svetišče s krasnimi strelci, ki pa jih je držal gotovo najboljši vratar Jancigaj. Ko je v 34. minuti padel po Uršiču še drugi gol za Primorje, je kazalo za Ilirijo zelo slabo.

Z veliko voljo pa je otvorila Ilirija drugi polčas. Napad na kar nič miroval. Primorje se je počasi otrelo ilirskega objema in zopet zaigralo. Toda v 20. minuti po zaslugi neumornega Iceja je zabil Doberlet častni gol za Ilirijo. To pa je bil alarm za belo-zelene, ki so sedaj nekaj časa zadivili s silno ofenzivo. Igralo je vse in to s takim ognjem, ki ga nismo vajeni videti pri Iliriji. Primorje je bilo potisnjeno v obrambo. Pa tudi ti viharni napadi niso mogli premagati Jancigaja. Prav počasi je prevzelo igro Primorje in obdržalo vodstvo do konca. Padel je še v 35. minuti in 36. minuti po Ermanu tretji in četrti gol.

Prva tekma za državno prvenstvo med Ilirijo in Primorjem je za nami. Ze dolgo vrsto let vemo vsi, da je tekma med tema kluboma vedno nova in vedno privlačna za ljubljano. Včerajšnja tekma, odigrana za državno prvenstvo, pa je bila še toliko večjega pomena. Pri srečanju Ilirija-Primorje se ne zbera na igrišču samo običajni navijači in gledalci; ob tej priliki prihiiti vse, samo da le malo pozna nogometni sport. Ugotovimo prav lahko, da ne bi nobena internacionalna tekma tako zainteresirala ljubljanskega občinstva, kakor je to dosegla včerajšnja borba med obema tekmečema. Ce si se nekoliko ustaviš na Celovski cesti in poslušal mimo tebe hiteče sportnike, si se lahko prepričaš, da za sportno Ljubljano ni večje senzacije, kakor je nogometna tekma med zelenimi in črno-belimi. In kakšno življenje in vrvenje sele na igrišču Ilirije samem! Nič se ne motimo, ako trdimo, da je bilo navzočih nad 3500 gledalcev.

To občinstvo je pozorno na ves potek igre. Ne smeš morda misliti na to, da bi se prerival med gledalci. Najboljše je, da ostaneš na svojem mestu, kajti ljudje so zelo nervozni pri »ljubljanškem dvoboju«.

Zelo umetno se nam zdi tudi to, da je ostala običajna predtekma rezervnih moštvev, ki je vedno že dovolj razburila občinstvo.

Točon ob napovedanem času sta se predstavili sodniku g. Jokšiču iz Beograda obe moštv, ki sta nastopili v sledečih postavah:

Primorje: Jancigaj—Svetic. Jug II—Zemljak, Slamić, Pišek—Jug I, Slapar, Erman, Jež, Uršić.

Ilirija: Pressinger—Strehovec, Berglec—Unterreiter, Dekleva, Oman—Ice, Lah, Košak, Doberlet, Pfeifer.

Burno pozdravljeni sta moštva pričeli z odločilno igro. Nekaterim igralcem se je poznala začetna nervoza, kar je onemogočilo obojestransko pokazati pravo skupno igro. Lepe, solo akcije, ki pa so bile zelo nevarne, so bile nekaka priprava k poznejšemu skupnemu manevriranju. Tako je Erman že v 7. minuti ujel slabo podano žogo, namenjeno Strehovcu in

Na svetu je 200.000 milijonarjev

Kaj počno s svojim denarjem

Biti milijonar v sedanjem času splošne gospodarske krize je slučaj, in vendar je v tem času na svetu okrog 200.000 resničnih milijonarjev. Kako so prišli do svojih milijonov, ve vsakdo. V današnjem gospodarskem svetu se tak način pridobivanja premoženja označuje kot »pošten«.

Zanimivo pa je dejstvo, ki ga očituje večina denarnih magnatov: čim več ima milijonov, tem bolj ekscentričen je v svojih lastnostih in navadah. Najbolj prednjači v tem oziru dolarski kralji.

Mlajši Astor, dedič ogromnega premoženja svojega očeta, se ne podpisuje samo na črke, ampak tudi silno rad piše v newyorške liste in se veseli nad velikimi honorarji, ki jih dobi za to. Svetovni bankir Morgan se počuti najbolj zadovoljnega, če sedi po cele ure na obrežju reke s trnkami v roki, samo da lahko postreže svojim gostom z ribami, ki jih je sam ujel. Bostonški milijonar Rolf Bloek uporablja velik del svojega premoženja v to, da zbira sprehajalne palice. Ima jih že ogromno število in je dal zgraditi za nje poseben muzej. James Franklin Dallard, ki si je kot tovarnar svile pridobil težke milijone, zbira sedaj preproge. V svoji palači v Saint Louis leži in visi nad 200 preprog, ki predstavljajo milijonske vrednosti. Nič manj kot tridesetkrat je Dallard prišel v Evropo, samo da je lahko kupil kakšno dragoceno preprogo. Mr. Woolworths, lastnik največje trgovske hiše sveta, je navdušen pristaša nogometa. Iz svojih nameštencev je sestavljal več nogometnih moštvo, katerih uspehe ali neuspehe spremlja z istim zanimanjem, kakor razvoj svojega podjetja. Avtomobilski kralj Ford napravi mnogokrat ob nedeljah pešizle, samo da bi privarčeval bencin. Rockefellerju sveti v njegovi sobi vedno le petrolejka, ker je petrolej

znan kot ravnatelj Standard Oil Company gotovo cenejši kakor električni tok. Sicer pa je Rockefeller znan dobrotnik, saj je izdal že milijone in milijone v dobrodelne namene. Če sreča na cesti berača, mu podari čisto nov novec za deset centov, toda ne zastoj. Za to mu mora berač dati kak dober svet.

V Angliji je več milijonarjev kakor v Ameriki, vendar je to malokomu znano, ker so angleški milijonarji nekoliko manj ekscentrični kakor ameriški in se znajo »skritič«. Lorda Clanricarde bi nihče ne smatral za nekaj milijonov težkega, kdor bi ga videl v njegovi raztrgani in zamazani obleki. Toda bogati lord ne izda niti pennyja več za obleko, kakor se njemu zdi primerno. Angleški kralj jute sir Davis Yule je eden izmed redkih milijonarjev, ki nimajo avtomobila. Ze večkrat je dejal: »Omnibus je mnogo cenejši.«

Najbogatejši ljudje sveta pa so v Indiji. Mnogo se je že pisalo o njihovem bogastvu, vendar si ne more nihče predstavljati, kolika je vrednost njihovega premoženja. So pa ti indijski knezi-milijonarji obenem tudi največji razpisniki svojega premoženja in posekajo v tem oziru tudi najbolj ekscentrične ameriške milijonarje. Eden kar naprej zida palače, drugi zbira avtomobile najrazličnejših znamk, tretji kupuje na debelo gramofonske plošče, ki se morajo igrati ves dan, četrti zopet bisere itd.

So pa tudi na svetu milijonarji, ki so se odpovedali svojemu bogastvu. Se ni dolgo, kar se je Američan Charles Yarlend odpovedal milijonski dediščini svojega očeta, in sicer radi tega, ker tega denarja ni zaslužil sam in ker mu ga po njegovem mnenju ni treba. Pred nekaj leti se je eden izmed Vanderbiltov umaknil v pennsylvanske gore, si tam postavil preprosto hišico in sedaj živi tam

povsem sam. Vsa dela opravlja sam in do sedaj se mu ni še nikdar zaželelo, da bi se povrnil v velemestno vrvenje.

Se dolga je vrsta raznih posebnosti med denarnimi magnati, toda predaleč bi prišli, če bi hoteli vse naštet.

Milijonsko premoženje „grofa v Aix“

Celovec, 5. julija. j. V zadnjem času hodi okrog po Koroškem in Štajerskem lopot, ki je policiji znan že 25 let. Je to prošli pustolovec Leo Steinmetz, ki je sedaj star šele 45 let, vendar je že s svojim 18. letom začel pustolovsko in zločinsko kariero in dal že mnogo opraviti policiji. To pot se izdaja za doktorja filozofije in žurnaliste in trdi, da je ravnokar začel svoje šesto svetovno potovanje.

Te dni se je ustavil v neki vasi in pripovedoval, da je zastopnik ameriškega železniškega kralja Harrimana in da se zanekrat bavi s tem, da preskrbuje avstrijskim študentom dobra mesta. In res se je pustolovcu posrečilo, da je pregovoril nekoga mladeniča, Derschla po imenu, da je šel. Toda kmalu se je izkazalo, da Steinmetz ni nič drugega nameraval s tem možem, kakor da je na njegovo ime izvajal raznim tveganjem denar. Kje je sedaj Derschl, ni znano.

Zanimiv je tudi pogled v mladost tega pustolovca, kako se je razvil v mednarodnega sleparja. V svoji mladosti je silno rad hodil po samostanih in tam študiral življenje. Ko je bil star 18 let je nastopil svojo življensko pot pod krinko beraškega meniha. Najraje se je pozneje izdajal za visokega plemiča in se imenoval »grof Bernhard von Aix«. Pripovedoval je o svojem milijonskem premoženju, o svojih ozkih stikih z nemškimi cesarjem in o svojem prijatelj-

stvu z nemškim prestolonaslednikom. Steinmetz je bil že mnogokrat kaznovan, prvič leta 1906. Do sedaj pustolovca še niso prijeli in obstaja tako verjetnost, da bo še kaktero zaigral.

Žilav obsojenec

V državi Livoniji je v veljavi zakon, po katerem si lahko vsakdo, ki je obsojen na smrt, izbere način svoje smrti. Eden si izbere vrv, drugi smrt s streljanjem, tretji zopet pa si želi umreti od strupa.

Pred kratkim je bil v omenjeni državi obsojen na smrt neki 22 letni Melstand, ki si je izbral strup. Zdravnik jetnišnice je napisal recept in lekarnar je pripravil pijačo, ki jo je Melstand v duško izpil. Nato je legel na posteljo, da bi umrl. Toda ni umrl. Popadla so ga sicer strašne bolečine, padel je celo v nezavest, toda duša se ni hotela ločiti od njegovega telesa. Prepeljali so ga v bolnišnico, odkoder so ga po treh dneh povsem zdravega prepeljali zopet v jetnišnico.

Livonska vlada se je znašla v veliki zadregi. Sklecala je sejo in ugibala, kaj naj napravi za žilavim kandidatom smrti. Drugič ga niso mogli usmrtiti, to bi bilo proti zakonu. Torej izpustili. Toda ljudstvo s tem vsekakor ne bo zadovoljno. Naposled so se zedinili v tem, da dado Melstandu nekaj denarja, nakar se on obveže, da za vedno zapusti deželo. Melstand je to seveda tudi storil, in sicer v veliko veselje livonske vlade. Kaj bi uboga vlada napravila, če bi Melstand ne sprejel te pogodbe?

Gospa Milka jedobila v svoji z vsemi potrebščinami novega časa opremljeni vili na deželi obisk svoje prijateljice iz mesta. Ko je prijateljica hvallila dobro surovo maslo, je dejala gospa Milka: »Imamo lastno kravo-mlekaričo!«
Sveža jajca so bila seveda tudi od »lastnih kokošic. In ko je prijateljica občudovala, kako dober je med, je dejala gospodinja ponosno: »Seveda imamo tudi lastno čebelo!«

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Špeciatsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd. dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Najnovejši „Sachs“

motorji, dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, posa mezni deli, pnevmatika. Ceniki franco. Najnižje cene.

„TRIBUNA“ F. B. L.

Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Inserirajte v „Slov. listu!“

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodneje

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica »Zelnic hotela «Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani,

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje.
- b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokli in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: D. D. V LJUBLJANI (Miklošičeva 10) TELEFON ŠTEV.: 2057, 2470, 2579
GOSPOBANKA

Vloge nad Din 500.000.— PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Kapital in rezerva nad Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split. Din 16.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

52

»Nautilus« je zdaj zmanjšal svojo hitrost in se večkrat jako globoko potapljal. Očividno je kapitan Nemo meril globino oceana. Časih smo se spustili dva do tri kilometre globoko. Nismo pa mogli doseči najgloblje globine tega oceana, ki v tem oziru do danes še ni izmerjen. Kar se tiče temperature v teh globinah, je znašala štiri stopinje nad ničlo.

25. januarja je bil ocean popolnoma pust. »Nautilus« je plul ves dan nad gladino in vzburkaval vodo s svojim močnim vijakom tako, da so valovi visoko brizgali peno in ladjo časih popolnoma zakrivali. Kdor bi bil to oddaleč opazoval, bi bil moral priti do zaključka, da plava po oceanu ogromna žival. Topot sem ostal na ploščadi ves dan. Šele ob štirih popoldne smo zapazili parnik, ki je plul proti zapadu. Mi smo precej dolgo videli njegove jambore, medtem ko nas on ni mogel videti, ker je ploščad »Nautilusa« bila skoro v isti višini ko gladina vode.

Okoli pete ure zvečer, malo pred kratko trajajočim mrakom, ki v tropičnih krajih veže dan z nočjo, sem bil presenečen po nenavadnem prizoru. Naleteli smo na trumo argonavtov, ki so na stotine pluli po morski gladini. To so čarobne živalice, ki jim pravimo »Nautilus«, to je brodnik, kakor sta jih krstila že Aristotel in Plinij. Ta živalica spada v razred četveroškrtnikov in v red glavonožcev, kamor prštevamo tudi sipe. Ti ljubki mehkužci plavajo s pomočjo posebnega aparata, ki je podoben livniku, z katerega brizgajo dotekajočo morskno vodo tako, da se poganjajo nazaj. »Nautilus« ima osem lovk, od katerih jih šest v podolgasto iztegnjeni in zoženi obliki plava na vodi, ostali dve lovk pa sta sploščeni v obliki dlani in služita kot jadro, ki je razpeto v zvetru. Natančno sem videl njihovo polževo lupini podobno hišico, ki jo je veliki naravoslovec Cuvier

dobro primerjal s čolničkom. V nasprotju s polžem, ki je zračen z lupino, je »Nautilus« prost.

»Ta živalica,« tako sem pripomnil Konzulentu, ki je z menoj vred občudoval trop teh argonavtov, »bi lahko zapustila svojo ladjico, pa je ne zapusti v nobenem slučaju. Samo če je v nevarnosti, se zavleče v drug predal — hišico delijo namreč poprečne stene v mnogo predalov, polnih zraka — zmanjša tako vodni vzgon in se potopi v globino.«

»Čisto tako kakor naš kapitan,« je odgovoril Konzulent, »ki je po pravici krstil svojo ladjo z imenom »Nautilus.«

Nekako eno uro je podmornica plula med tem tropom. Naenkrat pa so se mehkužci nečesa ustrašili. Kakor na znamenje so v hipu spravili jadra, poskrili lovke, hišice so se prebrnile, premaknivi težišče, in vse brodovje je izginilo pod vodo. Nikoli v življenju nisem videl brodovja, ki bi urneje in točneje manevriralo.

Naenkrat je nastala noč, pihala je komaj čutna sapa in »Nautilus« je plul po čisto mirni vodi.

Naslednjega dne, 26. januarja zjutraj, smo prerezali tečajnik ob 82. meridianu in smo se zopet vrnili v severno poloblo.

Tega dne nas je ves čas spremljalo ogromno krdelo somov, pošastnih živali, ki jih je v teh vodah nebroj. Dne 27. januarja smo ob vzhodu v veliki bengalski zaliv doživeli grozoten prizor. Kup mrličev je plaval na površini morja. To so bili mrličji iz indskih mest, ki so po reki Ganges priplavali v odprto morje. Doma jih niso mogli požreti jastrebi, katerim domačini mečejo trupla umrlih; tu pa so imeli postati plen somov.

Okoli 7 ure zvečer je »Nautilus«, ki je na polovico plul pod morjem, zavozil v »mlečno morje«. Kakor daleč je segalo oko, se je zdelo, da se je ocean izpremenil v mleko. Ali je bil to učinek luninih žarkov? Ne! Imeli smo šele dva dni mlaj in solnički žarki za obzorjem še niso pustili, da bi nam zasvetila njegova mila luč; zato je bilo nebo, čeprav je bilo po-

suto z zvezdami, čisto temno, medtem ko je bila voda bela ko mleko.

Konzulent ni verjel svojim očem in me je vprašal po vzroku tega redkega naravnega pojava. K sreči sem mu lahko dal odgovor.

»Belina tega morja« sem mu razlagal, »je nastala zaradi milijard močelk ali infuzorij, svetlikajočih se bitij iz brezbarvne galerte, ki so komaj tako debela ko las in ne daljša ko peti del enega milimetra. Živalice se na cele milje daleč držijo skupaj ko redek močnik.«

»Cele milje!« je vzkliknil Konzulent.

»Da. In ne postopi se centi števila teh bitij! To bi bilo čisto zaman. Nekateri pomorci so 40 in več milij pluli po takem »mlečnatem« morju.«

Ne vem, ali je Konzulent ubogal moj nasvet. Bil je globok zatopljen v premišljevanje, kakor da bi računal, koliko petin milimetrov je vsebovanih v 40 kvadratnih miljah. Par ur je »Nautilus« rezal s svojim pramcem mlečnato maso. Šele okolu polnoči je močje zopet pokazalo svojo navadno barvo.

Četrto poglavje.

Nov predlog kapitana Nemo.

Ko je »Nautilus« 28. februarja na severni širini 9° 4' vzplul zopet na površino, smo zagledali celino, ki je bila nekako 8 milj v zapadni smeri od nas oddaljena. Opazil sem kakih 2000 čevljev visoke gore zelo svojevrstne oblike. Ko smo izmerili svojo lego, smo se podali v salon, kjer smo s pomočjo karte ugotovili, da se nahajamo nasproti otoku Ceylonu.

»To je zemlja,« je dejal kapitan, »ki slovi po lovu na bisere. Ali bi si hoteli to stvar od blizu ogledati, gospod Arranax?«

»In še kako rad!«

»Dobro. To se bo čisto lahko naredilo. Seveda ribičev, oziroma lovcev ne bomo videli, pač pa njihov revir. Sezona za lov se še ni začela. Namerili bomo kurz na zaliv Manaar, kamor bomo dospeli okoli polnoči.«